ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 4.6.2025 г.
COM(2025) 219 final

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Нидерландия

{SWD(2025) 219 final}

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Нидерландия

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета[1], и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси[2], и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

Общи съображения

(1) В Регламент (ЕС) 2024/1263, който влезе в сила на 30 април 2024 г., се определят целите на рамката за икономическо управление, която е насочена към насърчаване на стабилни и устойчиви публични финанси и устойчив и приобщаващ растеж и устойчивост чрез реформи и инвестиции, както и към предотвратяване на прекомерен бюджетен дефицит. В регламента се предвижда, че Съветът и Комисията осъществяват многостранно наблюдение в контекста на европейския семестър в съответствие с целите и изискванията, определени в ДФЕС. Европейският семестър включва по-специално формулирането и наблюдението на изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки. С регламента се насърчава също националната ангажираност с фискалната политика и се поставя по-силен акцент в средносрочен план, наред с по-ефективно и по-съгласувано прилагане. Всяка държава членка трябва да представи на Съвета и на Комисията национален средносрочен фискално-

[1] ОВ L 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

структурен план, съдържащ нейните фискални ангажименти, ангажиментите за реформи и инвестиции, обхващащ период от четири или пет години в зависимост от нормалната продължителност на националния законодателен цикъл. Планът за нетните разходи[3] в тези планове трябва да спазва изискванията на регламента, в това число изискванията консолидираният държавен дълг да следва правдоподобно низходяща тенденция до края на периода на корекция или да остане на разумни равнища под 60 % от брутния вътрешен продукт (БВП), а дефицитът по консолидирания държавен бюджет да бъде сведен и/или поддържан под референтната стойност по Договора от 3 % от БВП в средносрочен план. Когато държава членка поеме ангажимент да осъществи съответен набор от реформи и инвестиции в съответствие с критериите, определени в регламента, периодът на корекция може да бъде удължен с до три години.

(2) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета[4], с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост („МВУ“), влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По линия на МВУ се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, даващи фискален стимул, финансиран от Съюза. В съответствие с приоритетите на европейския семестър за координация на икономическите политики МВУ стимулира икономическото и социалното възстановяване, като същевременно допринася за устойчиви реформи и инвестиции, по-специално насърчаващите екологичния и цифровия преход, и помага на икономиките на държавите членки да станат по-устойчиви. МВУ също така спомага за укрепването на публичните финанси и за стимулирането на растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, за подобряването на териториалното сближаване в рамките на Съюза и за подкрепата на непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права.

(3) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета[5] („Регламентът REPowerEU“), приет на 27 февруари 2023 г., има за цел постепенното премахване на зависимостта на Съюза от вноса на руски изкопаеми горива. Това помага за постигането на енергийна сигурност и диверсификация на енергийните доставки на Съюза, като същевременно ще увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Нидерландия добави глава за REPowerEU към своя национален план за възстановяване и устойчивост, за да финансира ключови

---

[3] Нетни разходи съгласно определението в член 2, точка 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263: „нетни разходи“ означава държавни разходи след приспадане на i) разходите за лихви; ii) дискреционните мерки по отношение на приходите; iii) разходите по програми на Съюза, изцяло покрити с приходи от фондове на Съюза; iv) националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза; v) цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица; и vi) еднократните и другите временни мерки.

[4] Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[5] Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU.

(4) На 8 юли 2022 г. Нидерландия представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от посочения регламент Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка в приложение V. На 4 октомври 2022 г. Съветът прие своето решение за изпълнение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Нидерландия[6], който бе изменен на 17 октомври 2023 г. съгласно член 18, параграф 2, за да се актуализира максималното финансово участие за безвъзмездна финансова подкрепа, както и за да бъде включена главата за REPowerEU[7]. Това решение за изпълнение на Съвета беше изменено на 17 октомври 2023 г. и отново на 5 ноември 2024 г[8]. Последната редакция на Решението за изпълнение на Съвета беше приета на 13 май 2025 г. Отпускането на траншовете зависи от приемането на решение на Комисията, взето в съответствие с член 24, параграф 5, в което се посочва, че Нидерландия е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. За да бъде изпълнението задоволително, трябва да е запазено постигането на предходните ключови етапи и цели за същата реформа или инвестиция.

(5) На 21 януари 2025 г. по препоръка на Комисията Съветът прие препоръка за определяне на плана за нетните разходи на Нидерландия[9]. Планът беше представен в съответствие с член 11 и член 36, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС) 2024/1263, обхваща периода от 2025 г. до 2028 г. и представя фискална корекция, разпределена за четири години.

(6) На 26 ноември 2024 г. Комисията прие становище относно проекта на бюджетен план за 2025 г. на Нидерландия. На същата дата, въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011, Комисията прие Доклад за механизма за предупреждение за 2025 г., в който Нидерландия беше посочена сред държавите членки, за които е необходим задълбочен преглед. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, както и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2025 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната[10] на 13 май 2025 г. и съвместния доклад за заетостта на 10 март 2025 г.

(7) На 29 януари 2025 г. Комисията публикува Компас за конкурентоспособността — стратегическа рамка, която има за цел да повиши конкурентоспособността на

---

6 Решение за изпълнение от 4 октомври 2022 г. на Съвета за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Нидерландия (ST 12275/22 INIT; ST 12275/22 INIT ADD 1).

7 Решение за изпълнение на Съвета от 17 октомври 2023 г. за изменение на Решение за изпълнение на Съвета от 4 октомври 2022 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Нидерландия (ST 13613/1/23, 13613/23 REV 1; ST 13613/1/23 ADD1 REV1).

8 ST 13789/24 INIT; ST 13789/24 ADD 1 REV 1.

9 Препоръка на Съвета от 21 януари 2025 г. за определяне на плана за нетните разходи на Нидерландия, ОВ C/2025/648, 10.2.2025 г.

10 Препоръка на Съвета от 13 май 2025 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ C, C/2025/2782, 22.5.2025 г., ELI: http:// data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

ЕС по света през следващите пет години. В него се определят трите преобразяващи императива на устойчивия икономически растеж: i) иновации; ii) декарбонизация и конкурентоспособност; и iii) сигурност. За да се преодолее изоставането в областта на иновациите, ЕС се стреми да насърчава промишлените иновации, да подкрепя растежа на стартиращите предприятия чрез инициативи като стратегията на ЕС за подкрепа на стартиращите и разрастващите се предприятия и да насърчава въвеждането на модерни технологии като изкуствения интелект и квантовите изчислителни технологии. В стремежа си към по-екологична икономика Комисията изготви всеобхватен план за действие за енергия на достъпни цени и пакт за чиста промишленост, гарантиращи, че преходът към чиста енергия продължава да бъде разходно ефективен, благоприятен за конкурентоспособността, особено за енергоемките сектори, и че е двигател на растежа. За да се намалят прекомерните зависимости и да се повиши сигурността, Съюзът е поел ангажимент за укрепване на световните търговски партньорства, диверсифициране на веригите на доставки и осигуряване на достъп до суровини от критично значение и чисти енергийни източници. Тези приоритети са подкрепени от хоризонтални способстващи фактори, а именно опростяването на нормативната уредба, задълбочаването на единния пазар, финансирането на конкурентоспособността и изграждане на съюз на спестяванията и инвестициите, насърчаване на уменията и качествените работни места и по-добра координация на политиките на ЕС. Компасът за конкурентоспособността е уеднаквен с европейския семестър и гарантира, че икономическите политики на държавите членки са съобразени със стратегическите цели на Комисията, като се създава единен подход към икономическото управление, който подход насърчава устойчивия растеж, иновациите и устойчивостта в целия Съюз.

(8) През 2025 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива успоредно с прилагането на МВУ. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете спомагат за ефективното справяне с всички или значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Тези специфични за всяка държава препоръки продължават да бъдат еднакво актуални и за оценката на изменените планове за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(9) Специфичните за всяка държава препоръки за 2025 г. обхващат всички ключови предизвикателства на икономическата политика, които не са отразени в достатъчна степен в мерките, включени в плановете за възстановяване и устойчивост, като се вземат предвид съответните предизвикателства, установени в специфичните за всяка държава препоръки за периода 2019—2024 г.

(10) На 4 юни 2025 г. Комисията публикува доклада за Нидерландия за 2025 г. В него беше оценен напредъкът на Нидерландия в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки и беше направен преглед на изпълнението от страна на Нидерландия на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за страната бяха посочени най-неотложните предизвикателства, пред които е изправена Нидерландия. В него бяха оценени също напредъкът на Нидерландия при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза в областта на

заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на ООН за устойчиво развитие.

(11) Комисията извърши задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 за Нидерландия. Основните констатации от извършената от службите на Комисията оценка на макроикономическите уязвимости за Нидерландия за целите на посочения регламент бяха публикувани на 13 май 2025 г[11]. На 04 юни 2025 г. Комисията стигна до заключението, че в Нидерландия са налице макроикономически дисбаланси. По-специално уязвимостите, свързани с високия частен дълг в контекста на надценен жилищен пазар, и големият излишък по текущата сметка продължават да бъдат от значение въпреки някои подобрения, включително по-голяма динамика на вътрешното търсене; тези уязвимости имат трансгранично значение. Излишъкът по текущата сметка е сред най-големите в еврозоната и се очаква да остане висок. От гледна точка на спестяванията и инвестициите всички сектори на икономиката допринасят за излишъка. Излишъкът на корпоративния сектор се дължи в значителна степен на дейността на нефинансовите предприятия в чужбина и на приноса на неразпределената печалба на многонационалните предприятия. Въпреки че потреблението и растежът на инвестициите бяха основни двигатели на възстановяването от пандемията, Нидерландия изостава от еврозоната по отношение на равнището на корпоративните и публичните инвестиции. Дългът на домакинствата остава сред най-високите в ЕС, но е намалял значително поради ефекта на знаменателя, докато заемите на домакинствата са се възстановили значително през 2024 г. Цените на жилищата са се повишили с нарастващи темпове през миналата година и се очаква да нараснат значително и през 2025 г., тъй като значителните структурни предизвикателства все още не са преодолени. Напредъкът в политиките е ограничен. Предприети са някои мерки, които биха могли да намалят излишъка по текущата сметка, но цялостното им въздействие не се очаква да бъде значително. Предприети са някои мерки за насърчаване на предлагането на жилища, но действията за намаляване на стимулите за заемане на средства от домакинствата са ограничени. Неотдавнашното въвеждане на ограничения на наемите създава рискове за развитието на частните и социалните пазари за отдаване под наем.

Оценка на годишния доклад за напредъка

(12) На 21 януари 2025 г. Съветът препоръча следните максимални темпове на растеж на нетните разходи за Нидерландия: 3,5 % през 2025 г., 3,3 % през 2026 г., 3,0 % през 2027 г. и 3,0 % през 2028 г., което съответства на максималните кумулативни темпове на растеж, изчислени спрямо 2023 г., от 10,4 % през 2025 г., 14,0 % през 2026 г., 17,5 % през 2027 г. и 21,0 % през 2028 г. На 29 април 2025 г. Нидерландия представи своя годишен доклад за напредъка[12] при спазването на препоръчителните максимални темпове на растеж на нетните разходи и осъществяването на реформи и инвестиции в отговор на основните предизвикателства, установени в специфичните за всяка държава препоръки в рамките на европейския семестър. Годишният доклад за напредъка отразява

11 SWD(2025) 71 final.

12 Годишните доклади за напредъка за 2025 г. са достъпни на: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

също шестмесечното докладване на Нидерландия относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(13) Агресивната война на Русия срещу Украйна и нейните последици представляват екзистенциално предизвикателство за Европейския съюз. Комисията препоръча да се активира националната клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж по координиран начин, за да се подкрепят усилията на ЕС за постигане на бързо и значително увеличение на разходите за отбрана, и това предложение беше приветствано от Европейския съвет на 6 март 2025 г.

(14) Въз основа на данни, потвърдени от Евростат[13], дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Нидерландия се е увеличил от 0,4 % от БВП през 2023 г. на 0,9 % през 2024 г., а консолидираният държавен дълг е намалял от 45,2 % от БВП в края на 2023 г. на 43,3 % в края на 2024 г. Според изчисленията на Комисията тези тенденции съответстват на темп на нарастване на нетните разходи от 6,8 % през 2024 г. В годишния доклад за напредъка за 2025 г. Нидерландия оценява ръста на нетните разходи през 2024 г. на 5,7 %. Комисията оценява, че нетният ръст на разходите е бил по-висок от посочения в годишния доклад за напредъка. Разликата между изчисленията на Комисията и оценките на националните органи се дължи на малки несъответствия в прогнозата за въздействието на дискреционните мерки по отношение на приходите. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция[14], която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, беше като цяло неутрална през 2024 г.

(15) Съгласно годишния доклад за напредъка макроикономическият сценарий, на който се основават бюджетните прогнози на Нидерландия, предвижда реален растеж на БВП от 1,9 % през 2025 г. и 1,5 % през 2026 г., а ХИПЦ-инфлацията се очаква да бъде 3,0 % през 2025 г. и 2,4 % през 2026 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 1,3 % през 2025 г. и с 1,2 % през 2026 г., а ХИПЦ-инфлацията да бъде 3,0 % през 2025 г. и 2,0 % през 2026 г.

(16) В годишния доклад за напредъка се очаква дефицитът по консолидирания държавен бюджет да се увеличи до 2,3 % от БВП през 2025 г., а съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да се увеличи до 45,0 % до края на 2025 г. Тези тенденции съответстват на ръст на нетните разходи от 7,9 % през 2025 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда дефицит по консолидирания държавен бюджет от 2,1 % от БВП за 2025 г. Увеличението на дефицита през 2025 г. отразява главно намаляването на данъка върху доходите на физическите лица, увеличаването на държавните разходи за компенсации на заетите лица и междинното потребление поради по-висока от

---

13 Евростат-Euro Indicators, 22.4.2025 г.

14 Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Тя има за цел да оцени икономическия импулс, произтичащ от фискалните политики, както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на ЕС. Фискалната позиция се измерва като разликата между i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите, включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза.

очакваната база през 2024 г. и намаляването на някои компоненти на приходите поради въздействие на очакванията, които увеличиха приходите през 2024 г. Според изчисленията на Комисията тези тенденции съответстват на ръст на нетните разходи от 7,0 % през 2025 г. Тези по-ниски прогнози за растеж на нетните разходи в сравнение с годишния доклад за напредъка се дължат на по-високо ниво на непълно усвояване на бюджетни кредити, предвидено в оценките на Комисията, както и на малки несъответствия във въздействието на дискреционните мерки по отношение на приходите. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция, която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, се очаква да бъде експанзионистична, в размер на 0,6 % от БВП, през 2025 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне до 45,0 % до края на 2025 г. Увеличението на съотношението на дълга към БВП през 2025 г. отразява главно въздействието на бюджетния дефицит, както и на корекциите наличности-потоци.

(17) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. разходи в размер на 0,1 % от БВП се очаква да бъдат финансирани с безвъзмездна подкрепа („безвъзмездни средства“) от Механизма за възстановяване и устойчивост през 2025 г., в сравнение с 0,1 % от БВП през 2024 г. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства от Механизма за възстановяване и устойчивост, дават възможност за висококачествени инвестиции и реформи за повишаване на производителността без пряко въздействие върху салдото и дълга по консолидирания държавен бюджет на Нидерландия.

(18) Разходите за отбрана в консолидирания държавен бюджет на Нидерландия остават без промяна в размер на 1,3 % от БВП за периода от 2021 г. до 2023 г.[15] Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. разходите за отбрана се очаква да бъдат 1,5 % от БВП както през 2024 г., така и през 2025 г. Това съответства на увеличение от 0,2 процентни пункта от БВП в сравнение с 2021 г.

(19) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. нетните разходи в Нидерландия се очаква да нараснат със 7,0 % през 2025 г. и с 14,3 % кумулативно през 2024 г. и 2025 г. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се очаква нетният ръст на разходите на Нидерландия през 2025 г. да надхвърли препоръчителния максимален темп на растеж, което съответства на отклонение[16] от 1,4 % от БВП на годишна база. Когато 2024 г. и 2025 г. се разглеждат заедно, се очаква кумулативният темп на растеж на нетните разходи също да бъде над препоръчителния максимален темп на растеж, което съответства на отклонение от 1,4 % от БВП. Прогнозните отклонения надвишават прага от 0,3 % от БВП за годишните отклонения и прага от 0,6 % от БВП за кумулативните отклонения. Като цяло това означава, че съществува риск от отклонение от препоръчителния максимален ръст на нетните разходи, когато през следващата пролет бъдат налични данните за резултатите за 2025 г.

(20) В годишния доклад за напредъка се очаква дефицитът по консолидирания държавен бюджет да се увеличи до 2,8 % от БВП през 2026 г., докато

---

15 Евростат, държавни разходи по класификация на функциите на държавното управление (КОФОГ).

16 От 2026 г. тези стойности ще се появяват в контролния общ баланс, установен в член 22 от Регламент (ЕС) 2024/1263.

съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да се увеличи до 47,8 % до края на 2026 г. В годишния доклад за напредъка се очаква след 2026 г. дефицитът по консолидирания държавен бюджет да намалее до 2,0 % от БВП през 2027 г. и 2,2 % през 2028 г. На свой ред, след 2026 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне до 48,5 % през 2027 г. и 49,2 % през 2028 г. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда дефицит по консолидирания държавен бюджет от 2,7 % от БВП през 2026 г. Увеличението на дефицита през 2026 г. отразява главно реформа на военната пенсионна система, изискваща еднократно прехвърляне на държавни средства към пенсионен фонд, който е извън контрола на правителството, с бюджетно въздействие от 0,7 % от БВП, което е регистрирано като еднократна мярка. Без тази транзакция държавният баланс би се подобрил умерено, тъй като ставките на ДДС за определени стоки и услуги се увеличават, а интервалите на данъка върху доходите на физическите лица не са напълно коригирани спрямо инфлацията. Тези тенденции съответстват на ръст на нетните разходи от 3,8 % през 2026 г. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция, която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, се очаква да бъде като цяло неутрална през 2026 г. Според прогнозата на Комисията съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне до 47,8 % до края на 2026 г. Увеличението на съотношението на дълга към БВП през 2026 г. отразява главно въздействието на бюджетния дефицит, както и на корекциите наличности-потоци.

Основни предизвикателства пред политиката

(21) Нидерландската система за данъчно облагане на частните доходи третира определени активи различно от останалите, което влияе върху разпределението на капитала и изкривява икономическите решения. Жилищните имоти и пенсионните вноски са обект на преференциално третиране, което повишава търсенето на пазара на жилища, обитавани от собственици, и намалява разполагаемите доходи на домакинствата поради високите пенсионни вноски. Освен това притежаването на активи в предприятия с ограничен брой акционери (предприятие, в което по-голямата част от акциите са собственост само на няколко лица) позволява на данъкоплатците да отложат плащанията на данъци върху такива активи, като същевременно се възползват от тези данъци чрез необлагаеми заеми от предприятието. Освен това домакинствата с активи на финансовия пазар се облагат с данъци по предполагаеми норми на възвръщаемост, което е неблагоприятно, когато действителната възвръщаемост е по-ниска. В резултат на това богатството на домакинствата в Нидерландия е силно концентрирано в неликвидни видове богатство, като жилища или пенсии. Това излага домакинствата на по-голям икономически риск по време на икономически сътресения и в много случаи не води до оптимален модел на потребление през целия им живот, тъй като разполагаемите доходи са свити от високите пенсионни вноски и плащанията по ипотечни кредити по време на трудоспособната възраст. Неравното данъчно третиране на различните видове активи води до данъчен арбитраж, намалява способността на данъчната система да се проявява като автоматичен стабилизатор, изостря икономическите неравенства и може да изкриви ефективното разпределение на капитала. Поради тази причина това неравно третиране е от значение и когато става въпрос за преодоляването на макроикономическите дисбаланси.

(22) В допълнение към посочените по-горе данъчни стимули надценяването на жилищния пазар е подхранвано от недостига на нови жилища. Правителството би могло да ускори плановете си за увеличаване на предлагането на жилища чрез цялостно премахване на пречките, които понастоящем възпрепятстват жилищното строителство, и по-специално чрез опростяване на процесите на планиране и издаване на разрешителни, които отнемат средно до 6—7 години, при общо 10 години за строителство. Това би спомогнало за смекчаване на макроикономическите дисбаланси.

(23) Слабо развитият пазар на отдаване на частни жилища под наем, характеризиращ се с високи цени и ограничени възможности за наемателите, създава значителни предизвикателства по отношение на достъпността и увеличава риска от бедност за домакинствата с ниски и средни доходи. Последните промени в политиките, включително разширяването на контрола върху цените на наемите, забраните за покупка на имоти с цел отдаване под наем и промените в данъчното третиране на имотите под наем, изостриха съществуващия недостиг на предлагане в сектора на отдаване на частни жилища под наем. Недостигът на достъпни жилища под наем възпрепятства мобилността на работната сила и конкурентоспособността. Преразпределянето на стимулите между собствеността върху жилищата и наемането, както и повишаването на привлекателността на инвестициите чрез осигуряване на възможност за засилено действие на пазарните сили в сектора, биха могли да помогнат за разширяване на пазара за отдаване на частни жилища под наем, за да бъде разрешен този проблем. Това на свой ред би спомогнало за смекчаване на макроикономическите дисбаланси.

(24) Нидерландската система за дългосрочни грижи е изправена пред значителни предизвикателства, свързани със застаряващото население, скъпите институционални грижи и щедрото покритие на лицата на издръжка. Нидерландия се представя добре в сравнение с повечето държави членки по отношение на адекватността, наличността и качеството на системата за дългосрочни грижи, както и по отношение на числеността на работната сила в тази област. Системата обаче оказва все по-голям натиск върху държавния бюджет. През 2022 г. общите разходи за дългосрочни грижи в Нидерландия възлизаха на 3,8 % от БВП, което е най-високата стойност в ЕС, при голяма разлика спрямо другите държави. Освен това в Доклада на Комисията от 2024 г. относно застаряването на населението се очаква увеличението на разходите за дългосрочни грижи в Нидерландия до 2070 г. да бъде едно от най-големите в ЕС. Мерките за справяне с този проблем биха могли да включват привеждане на доплащанията, т.е. собствените вноски на пациентите, в съответствие с цената на грижите, които получават, в рамките на различните видове социални обезщетения. Системата би работила по-ефективно, ако пациентите определят избора си на среда за грижи въз основа на индивидуалните си нужди от грижи, вместо да избират среда с минимално доплащане от тяхна страна. Допълнителни инвестиции в превенция, за да се забави настъпването на нуждите от дългосрочни грижи и по-нататъшно подобряване на предоставянето на грижи в общността също биха могли да помогнат за намаляване на разходите. Тези подобрения биха могли да гарантират по-ефективното разпределение на социалните обезщетения от системата, без да се прави компромис с високото покритие и качеството на системата.

(25) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост

включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Очаква се те да спомогнат за ефективното справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за държавата препоръки. В този кратък срок ефективното приключване на изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост, включително на главата за REPowerEU, е от съществено значение за повишаване на дългосрочната конкурентоспособност на Нидерландия по време на екологичния и цифровия преход, като същевременно се гарантира социална справедливост. Систематичното участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост.

(26) Прилагането на програмите по политиката на сближаване, които включват подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Фонда за справедлив преход (ФСП) и Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), се ускори в Нидерландия. Важно е усилията да продължат, за да се гарантира бързото изпълнение на тези програми, като същевременно се увеличи максимално тяхното въздействие на място. Нидерландия вече предприема действия в рамките на своите програми по политиката на сближаване за повишаване на конкурентоспособността и растежа. В същото време Нидерландия продължава да се сблъсква с предизвикателства и би могло да се помисли за по-нататъшно повишаване на конкурентоспособността, включително чрез повишаване и преквалификация на уязвими групи и разработване и производство на критични технологии. Като част от междинния преглед на фондовете на политиката на сближаване, в съответствие с член 18 от Регламент (ЕС) 2021/1060 от Нидерландия се изисква да направи преглед на всяка програма, като вземе предвид, наред с другото, предизвикателствата, посочени в специфичните за държавата препоръки за 2024 г. С предложенията на Комисията, приети на 1 април 2025 г.[17], крайният срок за представяне на оценка — за всяка програма — на резултатите от междинния преглед се удължава след 31 март 2025 г. В него също така се предоставят възможности за гъвкавост, за да се ускори изпълнението на програмите, както и стимули за държавите членки да разпределят ресурси по линия на политиката на сближаване за пет стратегически приоритетни области на Съюза, а именно конкурентоспособността в областта на стратегическите технологии, отбраната, жилищното настаняване, устойчивостта на водните ресурси и енергийния преход.

(27) Платформата за стратегически технологии за Европа (STEP) предоставя възможност за инвестиране в ключов стратегически приоритет на ЕС, като се укрепва конкурентоспособността на ЕС. Средствата по STEP се насочват чрез 11 съществуващи фонда на ЕС. Държавите членки могат също така да допринесат за програмата InvestEU в подкрепа на инвестициите в приоритетни области. Нидерландия би могла да използва тези инициативи, за да подкрепи

[17] Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1058 и (ЕС) 2021/1056 по отношение на специални мерки за справяне със стратегически предизвикателства в контекста на междинния преглед — COM(2025) 123 final.

разработването или производството на критични технологии, включително чисти технологии с ефективно използване на ресурсите.

(28) Освен икономическите и социалните предизвикателства, разгледани в плана за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС, Нидерландия е изправена пред няколко допълнителни предизвикателства, свързани с: i) инвестиции за НИРД, ii) достъп до финансиране, iii) зависимост от изкопаеми горива, iv) претоварване с електроенергия, v) прекомерно отлагане на азот, vi) недостиг на умения и работна сила, vii) основни умения, и viii) участие в програми в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ).

(29) Нидерландия има добре функционираща система за научни изследвания и иновации, като се нарежда на четвърто място в Обобщения иновационен индекс. Въпреки това последните тенденции показват, че интензитетът на публичните и частните научноизследователски и развойни дейности е спаднал под средното ниво за ЕС и в световен мащаб, което може да възпрепятства дългосрочната конкурентоспособност. По-специално сектори като производството и информационните и комуникационни технологии (ИКТ) са изправени пред значителен недостиг на инвестиции, а инвестициите като дял от добавената стойност са по-ниски, отколкото в еврозоната. Инвестициите в научноизследователска и развойна дейност като дял от брутната добавена стойност в частния сектор изостават от другите европейски лидери в областта на иновациите. В същото време публичните инвестиции в научноизследователска и развойна дейност спадат под средното ниво за ЕС, а последните съкращения на бюджета на Националния фонд за растеж допълнително намалиха обществената подкрепа за иновациите. За справяне с тези предизвикателства е необходим целенасочен подход, съсредоточен върху ключови конкурентни области, който включва инвестиции в научноизследователска и опитна база и насърчава приоритетните технологии, очертани в Националната технологична стратегия, включително квантови технологии, полупроводници, изкуствен интелект и наука за данните. Нидерландия може да даде тласък на сферата на иновациите и да запази позицията си на европейски лидер в тази област чрез засилване на обществената подкрепа за иновациите.

(30) Въпреки добре капитализираните финансови пазари, които осигуряват стабилен източник на финансиране за икономиката, както и наличието на един от най-задълбочените пазари на рисков капитал в ЕС, някои стартиращи и разрастващи се предприятия срещат трудности при достъпа до финансиране. По-специално има недостиг на финансиране за стартиращи предприятия с нужда от капитал над 10 милиона евро и за разрастващи се предприятия, които търсят финансиране над 50 милиона евро преди мащабна комерсиализация. Те силно разчитат на чуждестранни инвеститори. Правителството на Нидерландия обяви няколко инициативи, за да улесни увеличаването на инвестициите чрез Invest-NL и Dutch Venture Initiative, но те трябва да бъдат ефективно прилагани и наблюдавани. Настоящият недостиг на финансиране би могъл да възпрепятства инвестициите в иновации и дългосрочната конкурентоспособност, тъй като стартиращите и разрастващите се предприятия показват по-висок ръст на производителност в сравнение с други нови предприятия. За разрешаване на този проблем Нидерландия може да се възползва от инструменти и схеми за финансиране, като например гаранции или инструменти „фонд-към-фонд“, за да насочва финансови ресурси и да привлича институционални инвеститори, като например местни пенсионни фондове, които са най-големите в еврозоната.

(31) Нидерландия все още в голяма степен разчита на изкопаеми горива. През 2023 г. петролът и природният газ представляват съответно 43,9 % и 33,8 % от общия енергиен микс на страната, докато делът на възобновяемите енергийни източници е едва 13,8 %. Това прави нидерландската икономика уязвима от промените в цените по света и възпрепятства прехода към екологосъобразна икономика. Въпреки че Нидерландия напредва с внедряването на възобновяеми енергийни източници, особено с вятърна енергия от разположени в морето инсталации, делът на енергията от възобновяеми източници все още е под средния за ЕС и под целите на ЕС. Следователно са необходими допълнителни усилия, за да може Нидерландия да осигури по-нататъшното внедряване на възобновяеми енергийни източници и да постигне целите на ЕС за енергия от възобновяеми източници до 2030 г. Това би могло да включва мерки за намаляване на финансовите рискове в сектора на вятърната енергия от разположени в морето инсталации, за да се запази привлекателността на инвестициите в него.

(32) Претоварването на електроенергийната мрежа се е влошило, засягайки както селските, така и градските райони, както и преносните и разпределителните мрежи. Това възпрепятства прехода към чиста енергия, ограничава икономическата дейност и подкопава конкурентоспособността на Нидерландия. Операторите на мрежата често са принудени да отказват заявки за достъп до мрежата на нови производители и потребители на електроенергия. Въпреки че претоварването на мрежата се решава чрез комбинация от инвестиции в мрежата и регулаторни инициативи, очаква се то да продължи да бъде основно предизвикателство в краткосрочен и средносрочен план, което ще изисква непрекъснато внимание и действия. Нидерландия би могла да се възползва от увеличаване на капацитета на своята преносна и разпределителна мрежа, прилагане на решения за гъвкавост и структурно намаляване на нивото на кръговите потоци, за да се увеличи максимално междузоновата търговия с електроенергия през съществуващата трансгранична инфраструктура.

(33) Прекомерните нива на отлагане на азот, произтичащи главно, но не изключително, от интензивния селскостопански сектор, остават значително екологично предизвикателство, което оказва влияние върху икономиката на Нидерландия като цяло. Прекомерното отлагане на азот води до прекомерно наторяване и повишаване на киселинното съдържание на почвата и водните басейни, като същевременно поставя значителни ограничения върху издаването на разрешителни за строителни дейности, забавя необходимата инфраструктура и оказва влияние върху конкурентоспособността на страната. Качеството на повърхностните и подпочвените води също остава проблем, като много водни обекти не съответстват на изискванията на Рамковата директива за водите и Директивата за нитратите. Следователно са необходими допълнителни мерки за справяне на структурно равнище с прекомерното отлагане на азот от емитиращите сектори и за стимулиране на прехода към устойчиво селско стопанство, включително биологично земеделие. По-специално Нидерландия би могла да се възползва от приемането на земеделски практики, насочени към намаляване на замърсяването с хранителни вещества и пестициди и на емисиите на парникови газове.

(34) Делът на нидерландските работници с гъвкави или временни договори е почти два пъти по-висок от средния за ЕС. Освен това на нидерландския пазар на труда съществуват различни стимули, които създават неравностойни условия на

конкуренция между служителите и самостоятелно заетите лица без служители, което позволява фиктивна самостоятелна заетост и води до относително висок дял на самостоятелно заетите лица на пазара на труда в страната. Широко разпространеното използване на гъвкава заетост допринася за сегментирането на пазара на труда (т.е. разделянето на пазара на труда на различни категории работници с различни нива на сигурност на работното място и/или достъп до социални и други обезщетения) и непропорционално засяга уязвими групи, като работници с по-ниски нива на умения и хора с мигрантски произход. Тези работници е по-вероятно да попаднат в капана на несигурни работни места с ограничен достъп до обучение, неподходяща социална закрила и по-висок риск от бедност сред работещите и социално изключване. Широкото разпространение на самостоятелно заетите лица и гъвкавата заетост също могат да повлияят на растежа на производителността, тъй като тези форми на заетост често предлагат по-малко възможности за учене, развитие и обучение. Правителството прилага пакет от мерки за намаляване на стимулите за самостоятелна и гъвкава заетост. Това включва: i) различни законодателни промени за ограничаване на фиктивната самостоятелна заетост и намаляване на разликите между самостоятелно заетите и наетите лица, като всички те са обхванати от нидерландския план за възстановяване и устойчивост; и ii) законопроект, който има за цел да осигури сигурност на работното място за работещите по гъвкави трудови договори. Всеобхватното и бързо изпълнение на тези планове е от решаващо значение за справяне с тези постоянни проблеми на нидерландския пазар на труда.

(35) Недостигът на работна ръка и квалифицирани специалисти остава сериозно предизвикателство в Нидерландия, като засяга широк спектър от сектори, включително здравеопазване, образование, технологии и информационни и комуникационни технологии. Нидерландия също така се откроява в това отношение в сравнение със своите партньори, като нидерландските предприятия значително по-често съобщават за затруднения при наемането на персонал, в сравнение със средното за ЕС. Няколко структурни фактора влияят върху недостига на работна ръка, включително демографските тенденции, бавното нарастване на работната сила и ниският среден брой отработени часове. Тези ограничения възпрепятстват производителността на труда и конкурентоспособността. Въпреки високите нива на участие Нидерландия разполага с неизползван трудов потенциал, особено сред хората с мигрантски произход и работещите на непълен работен ден, по-специално жените. С оглед увеличаване на предлагането на работна ръка, хората биха могли да бъдат насърчавани да работят повече часове, включително чрез мерки на политиката, които им позволяват да съчетават работата със семейните задължения и задълженията за полагане на грижи, както и чрез насърчаване на качеството на труда и по-добрите условия на труд. Привличането на таланти може също да увеличи предлагането на работна ръка. Справянето с недостига на работна ръка изисква многостранен подход, насочен към специфични за сектора бариери и стимулиращ инвестициите за повишаване на производителността. Укрепването на възможностите за повишаване на квалификацията и преквалификация, особено за хората в периферията на пазара на труда, ще бъде от съществено значение за облекчаване на недостига, насърчаване на секторната мобилност и подкрепа на дългосрочната икономическа устойчивост. Мерките на политиката от страна на търсенето биха могли да се съсредоточат върху насърчаването на секторите с висока добавена стойност, както и на секторите, свързани с

обществените предизвикателства, като образованието и здравеопазването, насърчаването на междусекторната мобилност и увеличаването на инвестициите за повишаване на производителността и за НИРД.

(36) Спадът в основните умения в Нидерландия е един от най-големите в ЕС и подкопава резултатите в образованието и пазара на труда, както и конкурентоспособността. Въпреки че Нидерландия все още има относително висок дял на ученици с отлични резултати, през последното десетилетие рязко се е увеличил броят на учениците с по-ниски резултати по математика, природни науки и четене. Постигането на незадоволителни резултати се среща четири пъти по-често сред учениците в неравностойно положение, отколкото сред техните връстници. Недостигът на учители е значителен и може да повлияе на резултатите от обучението на учениците и да възпрепятства достъпа до качествено образование за всички, тъй като се различава в зависимост от дела на учениците в неравностойно положение в училищата и между отделните региони. За разрешаването на тези проблеми Нидерландия би могла да оцени и преразгледа съществуващите мерки за подобряване на основните умения, като например „Генерален план за основни умения“, стартиран през 2022 г., и да разгледа мерки за подобряване на резултатите от обучението на учениците, като например улесняване на прехода между различните образователни направления, като се съсредоточи върху училища с ученици в неравностойно положение.

(37) Нидерландия е изправена пред предизвикателство да осигури достатъчен брой специалисти с висше образование в областта на НТИМ, което изостря недостига на квалифицирани кадри. Въпреки че делът на завършилите висше образование е над средния за ЕС, страната изостава по дял на завършилите в областта на НТИМ. По-специално жените и студентите с мигрантски произход не са достатъчно добре представени в областта на НТИМ. С цел да се разреши този проблем, може да се осигури целенасочена образователна подкрепа, включително персонализирано ръководство и адаптирани учебни процеси. Подобни инициативи могат да помогнат за премахване на бариерите и да насърчат слабо представените групи специално да се занимават с изучаване на специалности в областта на НТИМ.

(38) С оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз през 2025 г. Съветът препоръча на държавите членки от еврозоната да предприемат действия, включително чрез своите планове за възстановяване и устойчивост, за да изпълнят препоръката относно икономическата политика на еврозоната. По отношение на Нидерландия препоръки 2, 3 и 5 спомагат за изпълнението на първата препоръка за еврозоната относно конкурентоспособността, докато препоръки 1, 4 и 5 спомагат за изпълнението на втората препоръка за еврозоната относно устойчивостта, а препоръка 1 спомага за изпълнението на третата препоръка за еврозоната относно макроикономическата и финансовата стабилност, определена в Препоръката за 2025 г.

(39) В светлината на задълбочения преглед на Комисията и заключенията ѝ относно наличието на дисбаланси, препоръките по член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени в препоръка 1. Политиките, посочени в препоръка 1, спомагат за преодоляване на уязвимостите, свързани с големия частен дълг в условията на завишени стойности на пазара на жилища, и уязвимостите, свързани с големия частен дълг в условията на завишени. Препоръка 1 допринася както за

преодоляването на дисбалансите, така и за изпълнението на препоръката относно икономическата политика на еврозоната в съответствие със съображение 38.

ПРЕПОРЪЧВА на Нидерландия да предприеме през 2025 г. и 2026 г. следните действия:

1. Да подсили общите разходи за отбрана и готовност в съответствие със заключенията на Европейския съвет от 6 март 2025 г. Да гарантира, че нетните разходи са в съответствие с плана, препоръчан от Съвета на 21 януари 2025 г. Да хармонизира данъчното облагане на различните видове доходи от имущество, наред с другото, с цел намаляване на стимулите за собственост върху жилища, финансирани с дълг. Да премахне пречките за строителството на нови жилища чрез опростяване на процедурите за планиране и издаване на разрешителни. Да подкрепи развитието на достъпен сектор за отдаване на частни жилища под наем, включително чрез повишаване на привлекателността на инвестициите в сектора. Да се справи с очакваното увеличение на разходите за дългосрочни грижи, свързани със застаряването на населението, като повиши разходната ефективност на системата, включително чрез по-ефективно разпределение на обезщетенията.

2. С оглед на приложимите срокове за навременното приключване на реформите и инвестициите съгласно Регламент (ЕС) 2021/241 да гарантира ефективното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU. Да ускори изпълнението на програмите по политиката на сближаване (ЕФРР, ФСП, ЕСФ+), като се основава, когато е целесъобразно, на възможностите, предлагани от междинния преглед. Да използва оптимално инструментите на ЕС, включително обхвата, предоставен от InvestEU и платформата за стратегически технологии за Европа, за да подобри конкурентоспособността.

3. Да повиши интензивността на публичните и частните научноизследователски и развойни дейности чрез насочване на подкрепа към инвестиции в ключови стратегически технологии. Да се справи с недостига на финансиране за стартиращи и разрастващи се предприятия чрез използване на наличните инструменти за финансиране и предоставяне на стимули за привличане на институционални инвеститори.

4. Да намали общата зависимост от изкопаеми горива чрез ускоряване на внедряването на възобновяеми енергийни източници и подобряване на енергийната ефективност, особено в сградите. Да намали претоварването на електроенергийната мрежа чрез увеличаване на капацитета на преносната и разпределителната мрежа, прилагане на решения за гъвкавост, максимално увеличаване на междузоновата търговия и допълнително опростяване на процедурите за издаване на разрешителни. Да приложи структурни мерки за ефективно справяне с прекомерното отлагане на азот и влошаването на качеството на водата, особено чрез полагане на допълнителни усилия за устойчиво селско стопанство.

5. Да приеме и въведе мерки за намаляване на стимулите за използване на гъвкави или временни договори. Да приложи всеобхватни мерки за справяне с недостига на работна ръка и умения, включително чрез използване на недостатъчно използвания трудов потенциал, чрез укрепване на възможностите за повишаване на квалификацията и преквалификация за всички чрез

целенасочени и адаптирани активни политики на пазара на труда и чрез насърчаване на мобилността към високопродуктивни сектори и сектори, свързани с обществени предизвикателства. Да подобри основните умения, включително чрез справяне с недостига на учители и предоставяне на персонализирана подкрепа на училищата в неравностойно положение, както и засилване на участието в програми в областта на НТИМ чрез целенасочена образователна подкрепа и кариерно консултиране, особено за жени и ученици с мигрантски произход.

Съставено в Брюксел на година.

За Съвета
Председател